

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2-50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-й пополудни.
Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндого ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надсланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Селянські розрухи.

На сході Європи дає ся чути наче гук підземного грому. Верства, що становить підставу буття суспільности, сей спокійний, консервативний, мало вимагаючий стан селянський починає рухати ся наче вітрами збурхане зеркало озера. Послідні десятки нашого столітя призвичаїли вже нас до відгомонів робітничих страйків. В промислових краях західної Європи, робітники з'організовані у сильну, міжнародну партію добивають ся поліпшення своєї долі в легальній дорозі страйків і бойкоту попри акцію в палатах промислових та законодавчих тілах. Рух сей вже не трівожить нині уми спокійних жителів, бо він вже найшов своє русло, яким спливає до великого озера суспільних противеньств. Належить лише завчасу отворити спусти для відпливу сего спусту і рівновага дасть задержати ся.

Інакше представляє ся справа хлопського руху. На заході він не існує, бо по часті зливає ся з загальним робітничим рухом, по часті не має потреби до сего. Сільський пролетаріят на заході переміняє ся дуже скоро в робітничий, бо біднійша часть сільського населеня напливає до міст і там находит заробок при численних промислових заводах. Оставша решта находит легко добрий заробок, бо дає ся чути недостаток рільного робітника. Звісно, що вже в Німеччині такий брак робочих сил до рилі, що тисячі робітників спроваджують з Галичини.

На сході Європи жите для мужиків багато тяжше. Сільське населенє не відпливає до міст, а дробить земску посілість між прибуваючу з часом рідню. Еміграція в далекі краї руйнує, а до того ведена горячково, без пляну, виступає ще завсїгди спорадично так, що не може мати значіння для поліпшення материяльного стану для тих, що лишать ся на батьківщині. Про-

даж рільних продуктів не така легка і не така корисна, як на Заході. До того посередництво в торгівлі зарвали в свої руки жиди, що з вишколеною хитростию і безграничною несовістю визискують кріваву працю селянина. Недостаток просвіти, низький стан культури замикає селянинови можливість, хіснувати ся здобутками раціональної господарки, забезпеченя ся перед елементарними нещастями і тілесною слабостию, сотвореня собі дешевого кредиту. При тім всім ще і брак посторонного зарібку, де в тяжку годину переднівку, чи елементарного нещастя селянин міг би заробити бодай на прокормленє себе і родини. Однак податки ростуть і давлять тим більшим тягарем і так вже немічну спроможність економічну селянського стану.

В таким тяжкім положеню мужицтва доходить до него неясні вісти про громадну борбу робітничих заступів. Агітатори кидають між селян відірвані оклики, непояснені бесіди про визиск і поневоленє робучих мас. Розкинені житла по селах не дають можности до нарад і тісної звязи, як се діє ся по містах між робітниками. Всякий розуміє зачутий оклик по своєму, толкує собі ціля і способи що-до поліпшення своєї долі, як на те стати єго духовому розвоєви. Нема провідної думки, нема спільного порозуміння, і понятя селян скрипляють ся, а викликана енергія пре часто до хибного почину або насильства.

Таке проявило ся на днях в Болгарії, де замість ґрунтового податку, який тяжко було стягати, устанавлено десятину в натураліях. Хлопи болгарські підняли ся з оружним протестом. Дня 2. с. м. прибуло з рушцкокого округа кілька тисяч мужиків до Рушцука, щоби змусити правительство до відкликания закона. Три компанії війська виступило против них, але они ударили на військо. Капітан казав стріляти, та жовніри не схотіли убивати своїх братів та батьків. Мужики кинули ся на ряди та почали видирати карабіни. Почала ся бійка, в якій

полягло 30 мужиків а 10 жовнірів; багато остало раненими на боевищу.

Відтак мужики обсадили в поблизькім місточку Третеніку ратуш, не впускаючи туди нікого. Префекта, який хотів уговорити мужиків та жадав впусценя до ратуша, викинено відтак через вікно; він убив ся на місци. Команда війська під проводом полковника Джорджева обсадила Третенік. Тимчасом війсковий кордон окружили мужики, скликувані церковними дзвонами і трубками. Число револьтентів зросло до 25.000. Ними доводили резервісти-підофіцири і з'організували формально мужицьку армію. Богато з них є заосмотрених в стрілби, пістолі та револьвери. Небавом прийшло до отвертої битви, в якій упало 300—400 убитих і ранних.

Вечером прибули дві компанії війська зі Свистови, три з Трнови і дві з Разграду. Однак положенє було ще завсїгди небезпечне, бо і на жовнірів не можна числити. Зажадано і дальшої підмоги з Софії, а звідтам прийшов розказ, щоби три правительственні кораблі з Рушцука відплили до Самовіта по гармати. Ся артилерія мала надійти вечером 4. с. м. Також кавалерія вирушила до Третеніка.

Мужики понищили всюди телеграфи і часть нововибудованого, залізничого шляху під Рушцуком. В жадні переговори не хотять входити з правительством, кажучи, що цар російський вже їде до Болгарії і він їм зробить справу. Оттак виглядає рух в Болгарії...

А під білим царем, від якого болгарські мужики надіють ся спасеня, «на всіх язиках все мовчить — бо благоденьствує... Голод і тиф се звичайний гість цілих губерній. Мужик стогне під різками, яких мимо змагань світліїших людей, російське правительство уживає, як єдине майже средство для піднесеня моральности і горожанського почутя селянських мас. Без проводу, без опіки видані они на ласку і неласку жестокого а захланного і перекуп-

20

ГЕНРИК ІВЗЕН.

Як ми мертві воскресемо.

(Далі).

ПРОФЕСОР РУБЕК.

А яка сьому після тебе причина?

МАЯ.

Відки я можу знати?

гутко.

Може тобі навтіяло ся вже вічне пожитє зі мною?

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Вічне? Скажи може радше: вічне і нерозлучне.

МАЯ.

То скажім: щоденне пожитє. Ми двоє бездїтних людей жили зі собою цілих чотири, пять років і не розлучували ся ані на хвилину. — Ми жили все цілком для себе.

ПРОФЕСОР РУБЕК

зацікавлений.

Ну, і —?

МАЯ

гроха пригноблена.

А ти не є як-раз товариським чоловіком, Рубеку. Ти їдеш найрадше своєю власною дорогою і займаєш ся своїми власними справами. А я не можу ані раз поговорити як слід з тобою про твої справи, про ті малярські пита- ня і т. п.

Махає рукою.

І Бог сьвідком, що се не цікавить мене цілком.

ПРОФЕСОР РУБЕК.

Ну, як-раз; тому сидимо по більшій части при комині і плетемо про твої справи.

МАЯ.

Алеж милій Боже — щож се мали би бути за справи!

ПРОФЕСОР РУБЕК.

А хоч би се були навіть дрібнички. Але час минає нам у кождім разі навіть так, Майо.

МАЯ.

Твоя правда. Минає. Зачинає цезати перед тобою, Рубеку. — І се, здаєть ся, безпокоїть так тебе.

ПРОФЕСОР РУБЕК

притакує живо.

І так безмірно.

Вєть ся на лавці.

Не можу звести довше сього нужденного життя.

МАЯ

встає і дивить ся хвилину на нього.

Хочеш позбути ся мене, то кажи отверто.

ПРОФЕСОР РУБЕК

Щож се за спосіб говорєня? Позбути ся тебе?

МАЯ.

Як хочеш увільнити ся від мене, то можеш говорити цілком отверто. А я спакую ся зараз.

ПРОФЕСОР РУБЕК

смієть ся ледви помітно.

Се звучить щось як погроза, Майо?

МАЯ.

Для тебе се не може бути рішучо погрозою.

(Далі буде).

До ситуації.

З Відня пишуть нам під днем 10. мая.

ного чиновництва. Жадні слухи цивілізованого світа не доходять до мужицтва в Росії, всяка агітація неможлива, всяка акція, навіть в найліпших намірах, згноблена абсолютизмом. Під таким гнетом російський мужик стає мало підприємчим, байдужим на житє і все, що довкола него дієся. Душа народна звернула ся на релігійне поле, шукаючи там віради і потіх в безнадійнім бутю. Повстають численні секти, а темнота і забобон веде їх до найкрутіших понять та вірувань, часто жостоких, варварских. Рух сей є лише образом безвідрадного положеня селяньського стану в Росії.

Нарешті і у нас, в Галичині дав ся почути легкий відгук сего землетрясеня. Его розмір зовсім малий, а спосіб, в який проявив ся, багато відраднійший. Маємо мужицький страйк в Борщівщині в зовсім європейській формі. Хотяй зареквіровано шість компаній війська і швадрон уланів, однак нігде не прийшло не то до розливу крови, але навіть до забурень або насильства. Селяни ограничають ся на пасивну оборону своїх інтересів. Дай Боже, щоби лише не дали вивести себе з границь легальної самооборони, та таким способом позискали для себе поліпшенє платні за подавану працю. В сій справі ось що доносить під днем 7-ого с. м. кореспондент «Słowa Polsk-ogo» з Борщова:

Еще перед Великодні святами почали ходити глухі вісти, що в селі Бабинцях під Кривчем і в Ольхівці над Дністром рільні робітники перестали робити по дворах і бойкотують тих робітників, що не пристають до страйку. Арендатор Ольхівця для браку робітника спровадив около 50 Гуцулів. Тих Гуцулів побили і розігнали місцеві люди; прибули жандарми, але они на поли робити не можуть; так справи не поладжено. Тимчасом в Бабинцях рух селян дійшов до таких розмірів, що роботи в поли станули. З Бабинець рух пішов дальше і до тижня обняв 7 чи 8 сіл, а сьогодні розширив ся уже на цілий повіт мільницький, виявивши саму Мільницю, власність Меч. Борковського, та Єрмаківку, власність Борковського. Коли по селах появили ся підбурюючі проклямації, коли в Ніврі страйкуючі спалили обірки, і коли по ріжних фольварках страйкуючі побили тих, що ішли на роботу, удав ся борщівський староста на місце розривів і старав ся погодити двір з людьми. Двір підніс платню більше ніж в двоє і робота пішла дальше; в інших селах заходи старости були даремні. Мусів старосту спіткати з ріжних сторін завід, бо для утриманя спокою в повіті запорядив він скріпленє виконуючої власти військом. Минувшої суботи прибуло двома поїздами зелізничими до мільницького повіту 6 компаній піхоти: — 4 компанії 41-ого полку з Черновець і дві компанії стрільців з Тернополя, — а швадрон кавалерії має бути в дорозі з Черновець до Мільниць. Отже маємо військо в повіті; але що дальше? Прихід війська до повіту не поладжує справи платні рільних робітників. Що фольварки по більшій часті платять робітникам дуже мало, се річ певна. Можу подати приклади, про котрі знаю. Н. пр. властитель Кривча, купець Зайдман зі Скали, платив робітникам 8—20 кр. на день. Отже в тім фольварку навіть парібки, річно згоджені, перестали робити, і дійшло до того, що сам властитель з своїм управителем і економом мусів кормити і наповати худобу, бо інакше мусіла би вигинути. В інших фольварках плачено квітками, а не грішми; але треба сказати, що є фольварки, котрі, як на тутешні відносини, платять добре і правильно. Мимо сего і тут і там застановлено роботу, а се оказує, що рух той має не лиш поліпшенє платні робітника на цілі, але якусь ще иньшу, дальшу мету. У всякім разі атмосфера є душна. Руху сего не можна легковажити. Що він росте, доказом є і се, що сьогодні вибух знову страйк в Турильчі, власности Альбіна Слонецкого, і по часті на двірським обшарі в Борщеві у спадковців Фельдшуга, так що маємо рух і в судовім повіті борщівським. Борщівська повітова рада не робить в сій справі нічого, а таки здавалось би, що посередництво між двором а селом з природи річи належить до неї.

Продовжує ся. За те за кулісами більший рух. Почин до сего дав, як звісно, «Союз». Він хотів спонукати останки правиці до якоїсь акції посередниченя між Чехами з одної сторони, а правительством і лівцею з другої сторони. В тій цілі відбула ся в середу пополудни приватна нарада між провідниками клубів правиці без участи провідників молодеческого клубу. Але нарада ся не мала успіху, а то по причині *Поляків, котрі боять ся управильненя національного питання в Австрії*, а раді би се управильненє обмежити виключно на Чехію і Мораву. Вже католицькі людовці показали ся прихильнішими для сеї справи. Яворський однакож станув на становищі *pop rossicus*, і в слід за сим не збере ся вже езекутивний комітет правиці нині, в четвер. Додам до сего, що Чехи обрушені головню на проєкт язикового закона для Морави, котрий дав їм менше прав, як доси було в практиці. Чехи підняли крім того ще друге *принципальне* питання. Они сказали: «Ми не допустимо до того, щоби парламент диктував нам лише язикові права. Наколи узнаєте компетенцію парламенту до управильненя язикового питання в Чехії і на Мораві (а не сойма згаданих країв), то ми обстаємо при жаданю, щоби при сій нагоді управильнено язикове питання в цілій *Долнагащині*. В сій хвили годі думати про якунебудь акцію в напрямі успокоєня Чехів, а вина спочила на Поляках, що руками-ногами боронять ся супроти управильненя язикового питання в Галичині через парламент, хоч — як звісно — они не змагають до такого управильненя і в галицькім соймі. *Польська делегація відступила від своєї програми з 1897 року*, здає ся, небавом опинить ся при лівци.

Се треба сконстатувати. Правительство стоїть безпорадно. Принай менше нам не відомо, щоби оно вело якунебудь акцію в напрямі приєднаня Чехів і старало ся парламент зробити активним. Судячи по сих премісах, можна прийти до заключеня, що небавом буде треба закрити парламент, до чого тихцем змагає німецька лівця. Слідуюче засіданє парламенту має відбути ся аж 17. мая. Наколи до сего часу правительство або правиця не підготовлять ґрунту до активности парламенту, то нема другого виходу, як замкнути парламентарну буду. *Правиця упала нециростю*, правительство безпорадне, лівця рада би удержати теперішній стан і змагає тихцем до абсолютизму — то про санацію парламенту годі і думати. Се вірний образ хвильового положеня.

Річ пос. Вахнянина

при дебаті в соймі над меліорацією ґрунтів.

Констатую те з діяльности галицьких послів в державній раді, чого я був свідком від 1894 р. Коли декотрі послы з «Кюла» польского, або послы рускі давнішими часами при дебаті над бюджетом забирали голос в парламенті, то сейчас можна було почути з противної лівої сторони завіт: «Der wird wieder Bauernpolitik treiben!» Німецькі послы громадили ся коло бесідника в пересвідченю, що він буде знов говорити про біду селяньску в Галичині.

Се доказує, що галицька делегація не спустила з ока інтересів селяньського стану і таки дещо зробила для краю, а спеціально для стану селяньського.

І так реформа ґрунтового податку мала значний ефект для хліборобів. В моім окрузі виборчим платять рільники від того часу о 82.000 зр. менше ґрунтового податку. За тим іде і закон о обниженю податку домово-клясового.

Ревізія ґрунтового катастру, о скілько мені відомо, посунула правильно селяньські ґрунти о одну, або дві кляси висше в заклясованю і тепер вже нема тих численних нарікань на несправедливий ґрунтовий катастер. Закон о опущах на случай всяких елементарних шкід є добутком послідних літ, а сею справою щиро займала ся галицька делегація.

Потреба реформи закона о належитостях спадкових була підношена 4—5 разів в держав-

ній раді. Правительство внесло вже навіть до державної ради готовий закон для такої реформи, виданий на основі §. 14., а той закон може знов принести велику полєкшю для селяньського стану, бо увільняє дрібну посілість зовсім від складкової належитости, а на случай, сли селянин купує від селянина меньшу часть ґрунту, назначує дуже низьку належитість скарбову. — Примічу ту, що сей закон був би вже війшов в житє, коли-б не обструкція лівци в комісії.

Дальше. Процедура цивільна чейже-ж принесла хосен тим численним жителям низших верств, котрі мають, на жаль, множество процесів, — бо уможливила їм кінчати ті процеси скорше і дешевше. Відтак мушу згадати, що делегація галицька безперестанно мала на оці ті секатури, яких дізнають галицькі купці (іменно торговельники безрогами) на торзі віденським. На ті торги висилано нераз окремі комісії, щоби розслідити, в чім лежить визиск.

Не можна також сказати, щоби галицькі послы не опікували ся купцями і промисловцями. Нами була порушена і справа заборони вивозу товару до Прусів, як і справа дешевшої соли в комісії угодовій з Угорщиною.

Если ту зроблено завіт, що послы з Галичини не повинні сидіти на лівци, то я сказав би: най собі сидять, де хотять, (бо місце не робить ще посла); але ми були свідками, що ті послы з Галичини на лівци, ішли в дуже важних справах рука в руку з німецькою обструкцією.

Сли тутки сказано, що польські послы з лівци спасли ситуацію в одній важній хвилі, то признаю, що се було, але тільки один раз.

Панове! Німецька лівця має тепер на устах лише один оклик (скажу в німецькій мові): «Für Galzien keinem Heller!» Се оклик антисемітів і німецьких націоналів, до котрих таки дехто приєднав ся. Та сама лівця виступає заведігда з великим антагонізмом проти послів галицьких і має заєдно на устах слова: «Наш гріш, гріш з других країв коронних іде на Галичину». Ся лівця хоче нам дати «Sonderstellung», щоби не давати ні шеляга на наш край.

Розумію опозицію. Можу навіть сказати, що симпатизую по часті з опозицією, коли она оправдана, але ся опозиція повинна виявитись в польськім «Колі», а не в державній раді. (Голоси: так єсть!) Мені здає ся, що для польских послів, а так само і руских, державна рада не є ареною до ворожих виступів против себе. (Брава!)

Рускі послы державної ради, хоч можуть мати більші претенсії до послів польских, ідуть в економічних краєвих справах солідарно з польскими. Наколи би галицька делегація в трех послідних роках була тримала разом проти обструкції німецької, то було би можна при бюджетових розправах виявити бажаня Галичини і їх бодай в часті зреалізувати. Маю тут на гадці іменно справу, про котру згадав пос. Романович, справу скоршої регуляції рік. Через обструкцію настала цілковита застоє.

Коли-б не обструкція, ми були би могли мати вже новелю до закона проти лихви і значнійші субвенції на годівлю товару, були би мали закон о примусовій асекурації огневій, закон о організації селяньській, так звані «Landwirthschaftliche Genossenschaft»; закон о відшкодованю на случай пошести на худобу.

Що-до послідної справи, то дуже прикро тронула мене проява, що в тій хвилі, коли зложено на стіл президії проєкт закона о відшкодованю на случай пошестей на худобу — а відшкодованє виносило би 95% вартости упавшої штуки з ціни престольного міста краю, живої ваги — один з послів галицьких, що засіли на лівци, вносив множество петицій против сего закона. Я питає сего акумулятора протестів о причину сих протестів і одержав відповідь, що сей закон внесли пани(!), щоби вигубити селяньску худобу. (Веселість.)

Тим кінчу мої, здає ся, обективні завіткі. Признаю, що не все зроблено, що багато ще маємо до роботи. Але, панове з лівци, если припускаєте, що послы, котрі засідають на лівци в державній раді, мають так великий завіт ініціятиви до всего, то веліть їм, щоби бодай на рік, або на два для проби перенесли ся до нас на правицю, а робота піде скорше і лучше. (Брава!)

Н О В И Н К И.

— Дирекція Товариства взаємних обезпечень «Дністер» просить всіх П. Т. членів Товариства замешкалих у Львові і поблизько Львова, щоби доконче явили ся на загальних зборах Товариства в понеділок 14. мая перед полуднем (год. 10.) в салі «Народного Дому». На порядку деннім суть важні справи вимагаючі більшого комплету, а власне позамісцеві члени і відпоручники громад задля спізнених робіт весняних заповіли дуже нечисленно свій приїзд.

Если хто з членів зайнятий в передполудневих годинах своїми обовязками, просить Дирекція, щоби зволив явити ся в салі «Народного Дому» принаймь в полудне, коли як-раз прийде на порядок денний зміна статута вимагаюча більшого комплету.

— Нову Райфайзенівну засновано недавно при читальні «Просвіти» в Борині, турчанського повіта. Каса принята під патронат краєвого відділу, і вже переслала потвержені статуту до зареєстрованя судового. До заснованя сеї добродійної інституції причинив ся головно о. Григорій Мороз, парох в Борині.

— Папа Лев XIII — як доносять з Риму до Polit. Corrpsz. — оголосить з початком 1901 року нову енцикліку, котра буде неначе его завіщанем духовим. В тій енцикліці міститись будуть в скороченой вей основі і постанови попередних енциклік нинішнього папи.

— Латинське єпископство в Тернополі. Вчора ухвалив виділ шадничої Каси в Тернополі, віддати свою канцелярію при ул. Паньській, вартості около 70.000 корон, на єпископску палату. Міська рада, на повнім засіданю потвердила одноголосно ухвалу виділу шадничої Каси з тим додатком, що з міських фондів переведе ся відновлене єпископської палати коштом кількох тисяч золотих. — Так отже лат. львівска архидиєцезія майже вже поділена, а Тернопіль буде місцем пробуваня нового єпископа.

— Немалу сензацию викликала в посольських кругах у Відні отся справа: Посол др. Яросевич оголосив в російській часописі медичній в Петербурзі пересторогу для Росиян, що в Відні професори-лікарі незвичайно вихиснують пацієнтів, а подаючи себе за асистента д-ра Нотнагля, взивав недужих, щоби звертали ся до него о лікарську раду. На сю відозву пос. дра Яросевича відповів один дописуватель часописи «Врачъ», та пояснив, що др. Яросевич не є ніяким асистентом проф. Нотнагля, а рівночасно повідомив о цілій сій справі віденську лікарську палату. На днях зарядила ся палата слідство проти посла д-ра Яросевича, котрий є в Відні лікарем «Каси недужих».

— «Буковина» доносить: «Patria», офіціальний орган наших румунізаторів — як нам доносять — по коротких, але за те вельми тяжких муках, упокоїла ся з днем 4. мая с. р. в Чернівцях. Небіжечка гавкала ціле своє коротке життя виключно лише на Русинів, п. президента краю бар. Бургіньона і ВПр. митрополита Аркадія (на тих послідних мабуть лишень за те, що они чесно і справедливо відносили ся до автотного руского народу на Буковині) і, як кождей собака, що за богато гавкає, дістала т. зв. водобольн. А що ся недуга є невилічимою, то і для небіжечки Patria не було ратунку. Бідня гавкала, казала ся, точила піну обкидуючи невинних людей, аж вкінці вухо в збанку вирвало ся, значить ся, вї гавканє і сквиченє і самим таки Румунам проїло ся, они публично зачали вже вирікати ся — і сарака «взяла», тай померла. Похоронено її поки-що в розжарених серцях загонистих трикольористів. Смерть небіжечки запито в асистенті бувших вї батьків оноді в пічній кофейні «Мікадо». Який покорч займе, вї місце, поки-що іще не знає, та ми як культурні люди, уміючі цінити «подвиги» небіжечки, жичимо покійній мучениці щастя, здоровлєчка, вічної пам'яті і, хоч по смерті — доброго дорібочку. Перо вї землею!

— Справа дяків в Соїмі. Товариство дяків львівської архієпархії внесло в р. 1895 до сойму просьбу, о зміну § 12-ого закона з дня 15 го серпня 1866 року в тім напрямі, щоби дякам за певнено стало удержанє. Краєвий виділ поспитав передовсім вей три рускі ординарияти о гадку, а діставши відповідь, що утриманє дяків справді є недостаточне, виготовив проект закону, зміняючого деякі постанови закона з р. 1866. Але хоч новий закон з дня 16-го цвітня 1896 р., давний § 12, котрий містив в собі постанови щодо покритя літургічних видатків і утриманя костельних слуг, розширив також на рускі парохії, то зміна та не вдоволила дяків, бо не сказано було в новім законі, кілько слугам церковним належить ся на їх утриманє. Тому товариства дяків вей дієцезий щороку поновлювали свої петиції до сойму; вкінці в р. 1899 вніс комітет з'їзду дяків і органістів цілої Галичини знов петицію до сойму о уладнанє їх утриманя. Правнича комісія соймова, признаючи домаганє дяків і органістів цілком слушним, виступила на послідній сесії соймовій з внесенєм, котре сойм і прийняв. Внесенє припоручає краєвому виділу виготовити на найблизшу сесію соймову но-

вело до закона з дня 16. цвітня 1896 р. з такою зміною §. 12-го, щоби було в нїм виразно постановлено: 1) Як високе має бути річне утриманє церковних слуг, при чім до утриманя має бути вчислений дохід з евентуально доданих ґрунтів і вільне помешканє; 2) Яка квота має бути обернена на літургічні потреби. Видатки ті мають бути покривані з жерел §§. 1. і 2. закона з 1896 р. указаних, а що бракне, мають додати парохіяни в міру своїх податків.

— 3 Коломиї. Жандармерія увязнила вже Фердинанда Ягодзінського, що недавно скритоубійчо застрелив Ф. Шміда.

В суді почала ся розправа против Йослеви Пенахови, 30-літньому жидови, що лихово дорожив ся майна. Его поле діяльності було в печеніжинським повіті, де неодного християнина пустив з торбами. Акт обжалованя закидає Пенахови 26 случаїв злочину лихви.

— Причинок до жидівської безличности. До «Głos-y Narod-y» пишуть з Вельовсі: Від довшого вже часу тутешній жіночий монастир СС Домініканок вибрав собі Аратен і его помічники як цілє своїх пошуквань за пронавшю донькою. І так від кількох днів облягають сеї монастир ріжні підозрілі жидки, від яких бідні монахині не можуть обігнати ся. Найбільше влізливий є кривий мурар Йосиф Вулькк з Кракова. Він вітрить присутність Аратенівної в монастири і закрив ся оноді в жіночім перебраню до монастирської каплиці, де з цілою безличностию напасника приглядав ся лицам монахинь, так що се его вкінці здемакувало. Недалеко находив ся Аратен, готовий бічи в данім случаю на поміч Вульккови. Так обдуманий ними военний плян однак не повів ся, бо обох увязнила поліція. Аратен хотів поліцію перекупити, але се не віднесло успіху. З обох стягнуто протокол і віддано до староства, а їх самих пущено.

— Загадочна подія. Недавно доносили ми, що при копаню фундаментів на однім жидівським подвірю в Тарнові виковано трупа, котрий міг там лежати вже від 30 літ. Як старі люди повідають, то на тім місці стояла колись жидівська синагога. Власти зарядили слідство. — В сій справі пише до «Kurjera Lwowsk-ого» один з читателів і подає деякі замітки, що можуть послужити до успішнішого розслідження справи. Будучи ще молодим — пише сеї дописуватель — переїздив він часто яко студент на ферію до Тухова (коло Тарнова). З Тухова робив часті прогульки до села Мешни Опацької, де був поміщиком его вуйко. Пам'ятає, як господина его вуйка, а ще більше вї дочка «Христинка» все були ему дуже раді, а коли вертав з польованя, гостили его все квасним молоком і квасною сметаною. Повторявало ся се кожних вакацій, кілька літ, а послідного року, — а буде тому 32 до 33 літ — не застав він уже Христинки у вуйка, а на питанє звернене до матери: «де Христинка?» — дістав коротку відповідь: «нема Христинки! пропала, як камінь у воду!» Мати оповідала дальше, що всі заходи віднайти дівчину були даремні. Шукали вї всюди, по всіх корчах, узгір'ях і лісах, але не найдено по ній ані сліду. Дописуватель каже, що пошукував також за нею при помочи псів, хоч о тім нікому не згадував. Перешукував доохрестні ліси, спорохнілі дерева, лісячі ями, та все безуспішно. Може власти зможуть тепер викрити слід сеї загадочної справи.

— Масву зеленє припорошив вчора у Львові весняний сніжок, а в ночі на нині простелив ся по ній іней срібним покривалом. Мабуть щадив сніг столицю краю, бо на сході Галичини, в Тернопільщині, і на заході, в Краківським, посивав ся щедро густими пластинками. Не гаразд се ворожить хліборобній Галичині. Роботи на полях всюди спізнєні, а селянин заходить вже тепер в голову, куда ему дітись на случай неурожаю, звідки придбати кусень чорного хліба на цілий предовгий рік!

— Живцем похоронена. В селі Льота горішна на Мораві лучила ся недавно сумна подія, що характеризує безрадість людєку в разі якогось важнішого приключеня. Оноді похоронено там 70-літню жидовину. Коли присипано домовину землею, донька покійної почувла якісь глухі стони, добуваючі ся з під землі. Перестрашена побігла сейчас до місцевого пароха, але по дорозі стрітила сотрудника і ему оповіла, що зайшло. Сотрудник удав ся з нею на гріб вї матери, почув дійсно голос з під землі, але місто відкопати похоронену при помочи присутних людей, казав прикликати пароха. Закам сей прийшов та закам відкопано помершу, она вже не жила. Лікар потвердив смерть через удущенє, а на руках найшов кроваві сліди від товченя о домовину.

— «Садок вишневий коло хати» красний не лиш в поезії, але ще красший в прозі, в дійсности, бо попри поезію приносить ще й значний дохід в готівці. Та на жаль у нас лиш сьпівають про вишневі садки, але дуже рідко де можна їх побачити коло хати. В інших краях менше або таки й зовсім про них не сьпівають, зате же більше їх садять. Але вишні як вишні, а черешні таки добре можуть оплатити ся. В Німеччині над Реном, межі містами Санкт Гоар

а Кобленц в тетері, рішну пору цілі береги сеї красної ріки аж білють ся від цвітє вишень та черешень. Єсть се сторона, де може найбільше з цілої Європи садять вишень, а особливо черешень. В кождім селі, при кождій хаті, при дорогах і край поля та понад берегами ріки ростуть вишневі та черешневі дерева, а попри них ще й брескні та яблінки. Черешні і виноград то найбільше богатство наших селян, а від кількох літ розвинула ся тут така торговля вишнями і черешнями, яку годі собі увявити. Воловий торг відбуває ся в місті Кобленц. Скоро черешні доспіють, з'їдять ся тут купці майже з цілої північної Німеччини. Що дня — а ліпше сказавши — що ночі, бо торг відбуває ся в ночі від 2 до 5 години — закуповують торговельники великі маси сеї садовини і вже о 6 до 7 години висилають в дорогу сотки сотнарів. Від коли настали ті торги, то й черешні значно подорожили. Давнійше платило ся там по 2 феники (10 феників = 6 кр. або 12 сотиків) за фунт, а нині коштів фунт вже 10 до 12 феників, отже в пятеро, або й в шестеро більше як давнійше. То вило очевидно лиш в хосен селян господарів і досить хіба сказати, що торік лиш одно мале сілце уторгувало на черешнях та вишнях 180.000 марок або 108.900 зр., але й правда, що урожай був торік надзвичайний. Ось що значить «садок вишневий коло хати!» (Нар. Час.)

— Мід замість цукру. Посесор на Буковині, Август Мльчох, звертає в німецьких газетах господарських увагу на то, що тепер, коли цукор дуже подорожив, добре було би уживати меду до всіляких приправ, а навіть і до кави. В той спосіб можна би з одної сторони завести економію, з другої, піднести вартість пасік. Тільки се біда, що в продажі тяжко за добрий мід, бо его фальшують на ріжні способи.

— Дрібні вісті. Дорогомістр станиславської ради повітової утік, допустивши ся мальверзацій на шкоду виділу повітового через фальшованє квітів касових. Шкода близько 1.000 зр. — В Пшіра коло Тіхльовіц в Чехії вимерла зовсім ціла родина Ганке на туберкульозу. Перед чотирнацятьма днями померли одного дня батько і син, а оноді умерла доросла донька, послідна з родини. Ще давнійше умерли були на туберкульозу перша і друга жінка і брат батька. — Партия румунських емігрантів в числі около одной сотні вибрала ся в дорогу до Америки піхотою до Гамбурга. Вей мають корабельні карти.

— Переписка редакції. От. І. Р. в Шешорах: У Відні, як довго тривати буде державна рада. Коли замкнуть вї, не мож вгадати, але правдоподібно не скорше, як після нарад делегацій, десь коло 26. с. м.

Телеграми.

Відень, 12. мая. Цісар прийняв вчора на оєібних авдієнциях президента міністрів др. Кербера, а відтак міністра для Чехів др. Резека.

Будапешт, 12. мая. Pester Lloyd доносить в телеграмі з Відня, що цісар не прийняв на вчєрашній авдієнції поданя о димісію, внесену міністром др. Резеком.

Відень, 12. мая. Цісар відїхав з генерал-ад'ютаантами гр. Пааром і Больфрасом на три-тижневий побут до Будапешту.

Відень, 12. мая. Вчєрашна резолюція «Кола» польского уважає найважнішим своїм обовязком старанє о поворот правильних, парламентарних відносин взагалі, а передовсім о парламентарне поладженє бюджетової провізорії та инвестиційних предложєнь.

Софія, 12. мая. Російський радник стану Кобеко виїхав звідси до Царгорода. Відїзжаючи заявив, що Росія зовсім не має наміру мішати ся до болгарских фінансів, та що се зовсім не було цілюю его місці.

Мадрит, 12. мая. В Барцельоні і Севілі за-бурєня тривають дальше. Кілька осіб ранєно; заряджено численні арештованя. Демонстранти усталили барикади, з яких стріляли на жандармерію. В провінції Барцельона і Валенція оголошено стан облоги. Збурєнє між населєнем триває дальше.

„Леонардівка“ незрівначої доброти, старая житня горівка — бутелька 1 зр., пів бутельки 50 кр.
Поручає торговля
ЛЕОНАРДА СОЛЕЦКОГО
Львів, ул. Баторія ч. 2. 30—30

Помимо що вовна і розгар подорожила о 30% — продає, поки старчить, ковдри і матраци по давних низьких цінах лише спеціальна робітня і магазин постели
14—30 **ЙОСИФ ШУСТЕР**
Львів, Коперника ч. 5. Цінники даром.

ДРАМА НА СЕЛІ.

з словінського переклад
ЛЬКО КУЗІВ.

— »Е — ще час... Можна ще тримати до-
ма... На весну легко дістанемо за него чотири
рази тільки...«

І знов настала тишина.

В хаті було чути тільки колотанє ложок по
тарелях та цмоктанє устами.

Вкінці старий обтер велику блискучу лож-
ку стиркою з грубого полотна і положив перед
собою на столі.

Те саме зробили жінки...

Помолилися.

Михайло вийшов з хати.

Розлючений і роз'ярений обійшов кілька
разів обійсте. Оглядав ся на всі сторони. Але
сина не видів нігде...

»Враже насіне!« лютив ся ввійшовши в ха-
ту. »Той плугавець, що йно відріс від землі,
а вже починає... О, я йому посьвяткую, я,
йому...!«

»Мій Господи, та чого гніваєш ся! Ледащо
тай годі! Бог знає, де не та банкетус... То не-
гідне, прокляте насіне...«

Сів за великий, яворовий стіл і опер стару
голову на кріпкі жиласті руки.

»Ох, до гробу запровадить мене той не-
роба — до гробу...!«

І розплакався старець.

»Я тільки трудив ся, працював, гарював
від рана до темної ночі, щоби придбати, при-
щадити... Я думав, що на старість буду жити
спокійно в сьвітлі божім, і хто по мені прийде,
не зазнає біди, — а той песій син, той нероба...«

Жінка потішала його.

»Нині — той раз — перший раз... цілий
тиждень предінь працює і гарює...«

»Га — я також працюю. Я старий чоловік.
Він молодик... Вже починає, той дїтвак... О, по-
сьвяткую я йому!...«

Встав і великими твердими кроками сту-
пав по хаті.

»А котра то вже пора — та то аж дивно.
Його не бере ся жадна робота. Вишне голову на
вітер, та глядить за небесними птицями. Видів
я, видів. — Ах, я йому, . . . я!... Бог сьвятий
знає, що в хлопця вступило...«

І кидав ся старий, лютив і грозив. —

Задзвонили на вечерню...

»Старий, лиши ся дома! Ми з Марунькою
підемо до церкви!«

Мати...

Мати думала, чи не побачить де сина, та
скаже, що отець розгніваний. Нехай стереже ся,
доки не мине гнів.

»Ідть!« заревів старий сердито, вийшов
з хати і тріснув дверми за собою.

»Худоби не выпускай, поки не вернемо
обі!« — кликала Катря за ним.

Але муж не відповідав.

* * *

Жінка не казала випускати товару, поки
не верне з Марунькою. — »То недобре, — ду-
мав — щоби худібка стояла голодна при яслах...«

Випустив товар і вигнав на леваду, що тя-
гла ся за будинками на північ. Сам усів на
грубу колоду під стріхою хліва і глядів на то-
вар.

Гнів ярив ся.

Той син — той Іван — той йому затроює
житє.

Люди знали, що старий Хмара твердий як
криця, без серця чоловік, залізною рукою
і сильною волею господарив у себе...

Його батько газдував зле. Коли полишив
йому Хмарівщину, ниви були занедбані, сіножати
запущені, хата на пів обідрана сьвітिला големи
кроквами... А до того було більше довгів, як
цїле лихе газдівство вартувало...

Але Михайло був чоловіком волі і великої
витревалости. Працював, скільки старчило сил,
горював від рана до пізнього вечера. Притім ща-
див і щадив.

Був знаний яко порядний і трудящий чо-
ловік — тож і доробив ся достатку в хаті та
оженив ся, як на його майно, з досить богатою
жінкою. Маленьке господарство незабаром під-
росло.

Нині — коли вже 30 літ сам господарює
на Хмарівщині — належить Михайло до най-
заможніших кметів в околиці.

(Далі буде)

ПЛАШІВСКА парова фабрика дахівок і цегол

Стоваришенє зареєстр. з ограниченою порукою,

Бюро в Кракові, ул. св. Гертруди ч. 8
порукає:

дахівки подвійні вальцьовані — системи вінербергської
— барви червоної або чорної;
рурки дренові різної величини.

Доставу дахівок обіймає для виго-
ди П. Т. разом з критем.

Цїнники і прїбки висилає даром.

Упрашає о численні замовленя

12—20

Заряд.

Товариство взаїмного кредиту „ДНѢСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
(дім „Просьвіти“).

уділяє позички за платою 5½% і 1% додатку на кошта
адміністраційні, власителям ґрунтів і господарств до 500
корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабу-
ляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій
місці, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященики, не
посідаючі реальностей, мусять крім поруки двох ручи-
телїв предложити еще полісу житєву; обезпечитись можна
через «ДнѢстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кра-
кові після всяких можливих комбїнацій.

Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентованя від
членів і третих осіб по 4%.

Удїл членський вносить 50 кор., вписове 2 кор.

Членом бути і позичку дістати може тільки член
обезпечений в «ДнѢстеръ».

Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства
взаїмних обезпечень «ДнѢстеръ».

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне,
припоручене Всєх. Духовеньству і всїм вірним
Впреосв. Митрол. і Преосв. Еп. Ординариатам всїх
трех епархій, обезпечає будинки, урядженє дома-
шне, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і со-
ломі, сіно в стогах і будинках протів шкід огневих.

Стап фондів гваранційних з двем 31-го груд-
ня 1899 вивосить:

Фонд резервий	245.814 кор. 52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480 — —	
„ спеціальна	1.684 „ 80 „	
Фонд основний	72.000 — —	
„ емеритальний	18.166 „ 60 „	

Тарифи «ДнѢстра» дуже умірковані, усіляв
обезпечень кори тні, а шкоди лівидуєть ся без-
проволочво. До кінця 1899 року вивосили випла-
ченє шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «ДнѢстра»
приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «ДнѢ-
стеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень
в Кракові, котре дає найкористнійші услїва.
представляє своїми фондами найбільшу гва-
ранцію і видає поліси і квїти в рускїм
язиці.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де не-
ма близько агентів «ДнѢстра», приймає ся.

»ДнѢстеръ« виплатив агентам по конець 1899 р.
провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»)

Інформації і посередництво до заключеня ОБЕЗПЕЧЕНЬ
ЖИТЕВИХ в чайкористнійших комбїнаціях.

Поживки для членів Тов. взаїмн. обезп. і ввійти. «ДнѢстеръ» на
5½% і 1% додатку на кошта адм.

Важне для всїх!
На-
правляє **КАЛЬОШІ** найгірше
знищені
як також мужеску, дамску і діточу обуву.
виконує

Чоботи для духовеньства по як найприступнійших цінах.

З провінцій вистанє старий оказ на міру.
ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.